

Recomana Enviar

El teu nom

Email del teu amic

Comentari

LaCrònica

La celebració de l'ametller florit

PERE MARAGALL

El segon diumenge de febrer a les 12 del migdia -aquest any s'escau demà dia 14- té lloc, al costat de la tomba de Joan Maragall i la seva família, des de fa molts anys una celebració o commemoració no gaire convencional. Apareix en els arxius des del 1924, quan es va plantar el primer ametller al costat del senzill mausoleu que van dibuixar i erigir l'amic Josep Pijoan i l'arquitecte Francesc de P. Nebot un any després de la mort de l'escriptor, esdevinguda el 20 de desembre del 1911. S'ha celebrat de forma gairebé ininterrompuda fins avui. És una commemoració que té a veure amb el calendari íntim i literari del poeta de la "paraula viva" i reuneix alguns familiars i incondicionals seus al cementiri de Sant Gervasi. La trobada ha passat per tota mena de vicissituds i variacions en el nombre d'assistents, però no és ara el moment de resseguir aquesta història, que consta en els documents recollits per la família i conservats a l'Arxiu Maragall del carrer d'Alfons XII, 79, de Barcelona. Els últims anys, l'acte s'ha mantingut amb una concurrència molt minvada, però s'hi ha pogut fer l'essencial: unes paraules de benvinguda per part d'un representant de la família, i la lectura o recital de poemes de Joan Maragall, i d'escrits i poesies d'alguns assistents, tot comprovant la vigoria de l'últim ametller que va creixent.

No és, doncs, l'aniversari de la naixença ni de la mort i sí, en canvi, podríem dir que és la festa més genuïna, la més adient per rememorar la personalitat de l'home i del poeta. No conec prou si el tema de l'ametller ha sovintejat en la literatura catalana o més enllà, però sí que em sembla que va ser Joan Maragall qui va tractar aquest motiu per primer cop de forma tan destacada en diversos poemes i articles... És veritat que els trobadors ja cantaven (s. XII-XIII) "l'entrada del temps clar" i que la primavera ha estat un tema inesgotable de la poesia de tots els temps, però en Joan Maragall, com passa també amb altres temes i motius de la seva poesia, hi ha un rerefons que no sabríem dir si és senyal de modernitat o més aviat de profunditat i transcendència -d'allò intemporal- que supera l'aparença de senzillesa i convencionalisme. I no és exactament un cant al bon temps i la primavera, sinó a aquelles flors que l'anuncien enmig de l'hivern, i que amb la seva gosadia inconscient són, entre altres coses, una prefiguració de la joventut, de totes les joventuts. Una joventut que el poeta podia cantar en plena maduresa i fins en els temps del seu declivi físic... També són les flors blanques dels ametllers la figuració d'aquella paradoxa bàsica i universal: la de la feblesa forta, la de la fragilitat poderosa, que anuncia el triomf del bon temps malgrat les vel·leïtats de les fredorades previsible.

El poeta, sempre atent i receptiu a tot el que va esdevenint a fora, a la natura, és clar, però també a la ciutat, tan i tan lligat a allò temporal, tan donat a viure intensament els "moments", arriba, per aquest camí, a una intuïció d'eternitat en el temps. I troba la manera més adient d'expressar aquests contrastes i paradoxes, en aquest cas, amb les flors blanques o rosades dels arbres hivernals.

És veritat, potser, que, tal com deia Pere Ballart en un comentari recent a la poesia "Les muntanyes" del 1901, fos Joan Maragall l'últim poeta, a Catalunya, que manté un lligam o connexió directa amb natura i cosmos, una admiració emocionada, lliure encara dels prejudicis de la nostra autoconsciència lingüística, paral·lela a la realitat tecnològica i urbana contemporània, que mediatitza gairebé irremissiblement aquella possible poetització de l'experiència còsmica. I, tanmateix, la fecunda paradoxa resta viva i eficaç més enllà de l'evocació d'un temps passat i de l'antiga visió més innocent de la natura.

Aquest any, la celebració coincideix amb les primeres actuacions relacionades amb els 150 anys del naixement de Joan Maragall (10 d'octubre del 1860) i es pot considerar el tret de sortida de les activitats commemoratives, que s'allargaran, com a mínim, fins al 20 de desembre del 2011, en què es compliran els 100 anys de la mort del poeta de Sant Gervasi.

Més enllà de la memòria viva que en puguem o no detectar arreu del país, la poesia viscuda, la vida poètica d'aquell barceloní d'ara fa cent anys continua vigent en molts sentits, i pot servir entre altres coses per il·luminar els panorames més o menys ombrívols que estem vivint avui.

Demà diumenge 14 de febrer, a les 12 del migdia, esperem retrobar-nos al cementiri de Sant Gervasi per retre l'homenatge esperançat a qui millor va saber evocar els ametllers de les primeries d'aquest mes encara hivernal.

J. PIJOAN

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 33. Dissabte, 13 de febrer del 2010

Paraules clau: Maragall, Joan, Temps, Poeta, Ametller, Gervasi, Celebració, Sant, Poesia